

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/8/2017
Identifikačné číslo spisu: 9516100071
Dátum vydania rozhodnutia: 14. marca 2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9516100071.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obvinenému F. N. pre zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 4 písm. b) Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom 14. marca 2017 v Bratislave o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 1. marca 2017, sp. zn. 3Tp/13/2016, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Tr. por. sa uznesenie Špecializovaného trestného súdu z 1. marca 2017, sp. zn. 3Tp/13/2016, zrušuje vo výroku o nepredĺžení lehoty trvania väzby. Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. sa lehota väzby u obvineného F. N. predlžuje do 2. júla 2017.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd uznesením z 1. marca 2017, sp. zn. 3Tp/13/2016, podľa § 76 ods. 3 Tr. por. nepredĺžil lehotu trvania väzby obvineného F. N. do 2. júla 2017. Zároveň podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol žiadosť tohto obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. neprijal jeho písomný sľub a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. nenahradil väzbu menovaného dohľadom probačného a mediačného úradníka. V odôvodnení tohto uznesenia súd prvého stupňa s poukazom na výpovede obvineného M. J. a svedkov O. F. a D. Z. v prvom rade konštatuje dôvodnosť trestného stíhania obvineného F. N., keď doteraz vykonané dôkazy potvrdzujú podozrenie zo spáchania trestného činu opísaného v uznesení o vznesení obvinenia. Podľa Špecializovaného trestného súdu pritom u tohto obvineného existujú aj konkrétne skutočnosti odôvodňujúce väzbu v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por. Obavu z toho, že by sa obvinený mohol vyhýbať trestnému stíhaniu pobytom v cudzine vidí prvostupňový súd v tom, že do výkonu väzby bol zaradený až po jeho zadržaní na základe európskeho zatýkacieho rozkazu v Maďarskej republike, pričom na adrese matky svedka O. v Z. sa nikdy nezdržiaval. Poukazuje tiež na to, že z výpovedí tohto svedka vyplýva, že obvinený sa mal už v minulosti vyhýbať trestnému stíhaniu v Maďarskej republike útekem na Slovensko, kde ho mal ukrývať C. Z.. K dôvodu preventívnej väzby Špecializovaný trestný súd uviedol, že z výpovedí svedkov vyplýva, že obvinený sa mal dopúšťať trestnej činnosti minimálne od roku 2008, mal sa dopúšťať majetkovej trestnej činnosti, pričom podnikateľskej činnosti sa venoval len od roku 2015 a jeho príjem mal byť tvorený z činnosti profesionálneho hráča pokru. Z toho potom podľa prvostupňového súdu plynie obava, že si obvinený bude zadovážovať finančné prostriedky na

svoje živobytie trestnou činnosťou. Špecializovaný trestný súd ďalej konštatuje, že v zmysle ustanovenia § 76 ods. 3 Tr. por. lehotu väzby možno predĺžiť len vtedy, ak bol návrh podľa odseku 2 § 76 Tr. por. podaný včas a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a súčasne prepustením na slobodu obvineného hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. V nadväznosti na to prvostupňový súd uvádza, že hoci bol návrh podľa § 76 ods. 2 Tr. por. podaný včas, prokurátor v ňom okrem úkonov, ktoré boli vykonané, a úkonov, ktoré plánuje vykonať, nekonkretizuje prečo nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť, ale len konštatuje, že je potrebné predĺžiť lehotu trvania väzby obvineného vzhľadom na predpokladanú dĺžku trvania spoločného prípravného konania, teda do 2. júla 2017, v rámci ktorej bude vyšetrovateľom vykonávané dokazovanie a prípadné ukončenie prípravného konania. Podľa Špecializovaného trestného súdu tak prokurátor nijakým spôsobom neodôvodnil obtiažnosť tejto trestnej veci a neuviedol ani iné závažné dôvody, pre ktoré nebolo možné trestné stíhanie skončiť a neuviedol ani žiadne skutočnosti, z ktorých by mohlo byť zrejmé, že prepustením na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Vzhľadom na takúto absenciu splnenia základných podmienok uvedených v § 76 ods. 3 Tr. por. potom súd prvého stupňa pri existencii dôvodnosti trestného stíhania, ako aj dôvodov väzby obvineného rozhodol o nepredĺžení ďalšej lehoty trvania väzby u obvineného nad základnú sedemmesačnú lehotu. Ihneď po vyhlásení tohto uznesenia podal proti nemu prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) sťažnosť, ktorej rozsah vymedzil tak, že táto smeruje iba proti výroku o nepredĺžení lehoty trvania väzby. V dodatočne predložených dôvodoch namieta, že z jeho návrhu, ako aj z predloženého spisového materiálu je dostatočne zrejmé, že sa jedná o trestnú vec, kde je momentálne trinásť obvinených osôb stíhaných za dvanásť rôznych skutkov a vzhľadom na rozsah trestnej činnosti, jej charakter, počet obvinených a svedkov, ide o vec obtiažnu, vyšetrowanie ktorej nebolo možné skončiť v základnej sedemmesačnej lehote. Poznamenal pritom, že o predĺženie väzby u obvineného F. N. žiadal do 2. júla 2017, aby takéto prípadné rozhodnutie bolo v súlade s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Tost 40/2016, pretože je možné v súčasnosti predpokladať, že v trestnej veci obvineného N. a jeho spoluobvinených bude vyšetrowanie skončené, tak aby mal aj prokurátor čas potrebný na preštudovanie vyšetrovacieho spisu, ktorý má v súčasnosti šesťnásť zväzkov, pre prípad podania obžaloby. Práve s ohľadom na rozsah vyšetrowania nebolo podľa sťažovateľa doposiaľ možné vyšetrowanie skončiť. Zároveň zdôraznil, že vyšetrovateľ nevykonáva iba úkony týkajúce sa výlučne obvineného F. N., ale vykonáva vyšetrowanie tak, aby bolo možné objasniť alebo vyvrátiť podozrenie z páchania trestnej činnosti aj vo vzťahu k ostatným obvineným. Zmarenie alebo podstatné sťaženie dosiahnutia účelu trestného konania prepustením obvineného na slobodu vyplýva podľa prokurátora zo skutočností, ktorými v návrhu odôvodnil dôvodnosť trvania väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por., s ktorými sa napokon stotožnil aj prvostupňový súd. V podstate z týchto dôvodov prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie a lehotu trvania väzby obvineného F. N. z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por. predĺžil do 2. júla 2017. Obvinený F. N. sa k dôvodom sťažnosti prokurátora písomne vyjadril prostredníctvom svojho obhajcu. Napadnuté uznesenie o nepredĺžení lehoty trvania väzby považuje za správne a vydané v súlade so zákonom, keďže nie sú dané žiadne skutočnosti, z ktorých by mohlo byť zrejmé, že jeho prepustením na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného stíhania po uplynutí lehoty väzby 17. marca 2017. Pritom tvrdí, že dôvodom predĺženia nemôže byť ani množstvo plánovaných úkonov, ako výsluchy a konfrontácie, z ktorých sa ho netýka ani 1 percento. Ďalej poukazuje na to, že výpoveď svedka D. O. je tendenčná a rozporná a zároveň tvrdí, že vzhľadom na osobu svedka a jeho pomer k veci daný snahou dosiahnuť čo najnižší trest, nemôže byť braná ako vierohodná a ako nosný pilier dôvodnosti jeho ďalšieho väzobného stíhania. Osobitne pritom namieta, že nespáchal ozbrojenú lúpež v Maďarskej republike a neskrýval sa. K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. uviedol, že už roky sa zdržiaval v Maďarsku a nie na Slovensku, nemohol tak mať vedomosť, že je na území Slovenskej republiky trestne stíhaný a že je na neho vydaný európsky zatýkací rozkaz. Zároveň zdôraznil, že v Maďarskej republike vedie usporiadaný život, býva na adrese trvalého bydliska, má jednu dospelú dcéru a družku a stály príjem ako profesionálny hráč pokru s priemerným mesačným zárobkom okolo 1.500,- eur. Tvrdí, že právo nevypovedať, ktoré využil, nemôže zakladať a umocňovať dôvodnosť väzobného stíhania podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. Pokiaľ ide o dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinený

zdôrazňuje, že ich existencia vyžaduje dôvodnú, nie abstraktnú - hypotetickú obavu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, pričom nebezpečenstvo z pokračovania v trestnej činnosti musí byť tak naliehavé a aktuálne, že v záujme ochrany spoločnosti je potrebné obvineného izolovať. Z jeho konania takýto záver však nemožno vyvodiť. Zároveň odvolávajúc sa na ustálenú judikatúru poukazuje obvinený na to, že konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi obavu z možného väzobného následku sa rozumejú len také skutočnosti, ktoré reálne odôvodňujú takúto obavu. Nepostačuje preto len akési hmlisté, neisté a konkrétnymi skutočnosťami dostatočne neodôvodnené podozrenie z následku predpokladaného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) až c) Tr. por. Napokon dáva obvinený do pozornosti, že ďalšie osoby, ktoré tvorili jadro zločineckej skupiny, a aj ďalšie osoby činné pre skupinu sú rozhodnutím prokurátora prepustené na slobodu (z trinástich obvinených sú na slobode aspoň desiat) z dôvodu, že na základe doposiaľ vykonaných dôkazov prokurátor predpokladá, že nebudú pokračovať v trestnej činnosti, ani ovplyvňovať svedkov. V podstate z týchto dôvodov obvinený F. N. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť prokurátora zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade uvedenej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba, v súlade s § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému bola podaná sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce tomuto výroku a zistil, že sťažnosť prokurátora je dôvodná. Sťažnostný súd v prvom rade skúmal, či v konaní, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo, boli dodržané lehoty, zachovanie ktorých je základným predpokladom rozhodnutia o predĺžení lehoty trvania väzby. Z obsahu predloženého spisového materiálu pritom zistil, že obvinený F. N. (priezvisko písané podľa údajov o osobe v systéme REGOB, pozn.) bol vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Tr. por. uznesením Špecializovaného trestného súdu z 18. augusta 2016, sp. zn. 3Tp/13/2016, s tým, že väzba začala u neho plynúť 17. augusta 2016. Návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby u menovaného do 2. júla 2017 bol Špecializovanému trestnému súdu doručený 16. februára 2017. Je teda zrejmé, že tento návrh bol súdu doručený skôr, než dvadsať pracovných dní pred uplynutím základnej sedemmesačnej lehoty väzby v prípravnom konaní a Špecializovaný trestný súd sťažnosťou napadnutým uznesením rozhodol o väzbe obvineného tiež pred jej uplynutím. Zároveň je potrebné uviesť, že vydaniu tohto rozhodnutia predchádzal výsluch obvineného v prítomnosti jeho obhajcu. Po zistení, že boli splnené všetky formálno-procesné podmienky na rozhodnutie o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby obvineného F. N. [§ 72 ods. 1 písm. d), ods. 2, § 76 ods. 2 a 3 Tr. por.], najvyšší súd následne skúmal, či sú zároveň dané materiálne podmienky pre ďalšie obmedzenie osobnej slobody obvineného väzbou; v prvom rade to, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky konkrétnych trestných činov a či je stále dané podozrenie, že tieto mal spáchať aj obvinený (§ 71 ods. 1 Tr. poriadku). Vzhľadom na námietky obvineného, ktoré uplatnil pred prvostupňovým súdom a sčasti zopakoval aj vo vyjadrení k sťažnosti prokurátora a ktorými spochybňuje dôvodnosť jeho trestného stíhania, považuje najvyšší súd za nutné na tomto mieste najprv vo všeobecnej rovine pripomenúť, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvineného, ale posudzujú len to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, v ktorom sa vidí trestný čin. Existencia takéhoto dôvodného podozrenia pritom predpokladá, že sú dané skutočnosti alebo informácie, ktorými by bolo možné presvedčiť nezávislého a objektívneho pozorovateľa o tom, že dotyčná osoba sa mohla dopustiť trestného činu. Tieto skutočnosti, na ktorých sa podozrenie zakladá, však nemôžu byť na rovnakej úrovni ako skutočnosti potrebné k odôvodneniu odsúdenia, alebo i k podaniu obžaloby, čo je predmetom až ďalšej fázy trestného konania (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci G. proti Českej republike z 26. marca 2009, odsek 75). Z toho zároveň vyplýva, že v konaní o väzbe súdy nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou a to ani pokiaľ ide o zákonnosť ich získania. Takéto hodnotenie je totiž vyhradené až rozhodovaniu vo veci samej, ktoré v prípade postavenia obvineného pred súd nasleduje potom, čo bolo v súlade so zásadami bezprostrednosti a ústnosti vykonané celé dokazovanie. Uvedené sa pritom týka aj posudzovania hodnovernosti výpovedí tzv. spolupracujúcich osôb. Pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby je však vždy nutné skúmať, či s postupom konania nedochádza k oslabovaniu pôvodného podozrenia odôvodňujúceho vzatie obvineného do väzby. V kontexte uvedeného je podľa najvyššieho súdu podstatným zistenie, že to nie je iba svedok D. O., ktorého opakované a veľmi podrobné výpovede stále odôvodňujú trestné stíhanie obvineného F. N.. Výpovede tohto svedka totiž nielen vo vzťahu k trestnej činnosti kladenej za vinu tomuto obvinenému,

ale aj vo vzťahu k ďalšej trestnej činnosti, ktorá je predmetom konania v tejto veci, podporuje i svedok D. Z. a tiež obvinený M. J. a sčasti aj pôvodne spoluobvinený O. F.. V tomto štádiu konania tak nemožno vôbec prisvedčiť námietkam obvineného F. N. spochybňujúcim hodnovernosť výpovedí svedka D. O. a to s poukazom na to, že sa nimi snaží dosiahnuť uloženie čo najnižšieho trestu. Po zistení, že u obvineného F. N. naďalej pretrváva dôvodné podozrenie, že sa mal podieľať na spáchaní skutkov, pre ktoré je trestne stíhaný, podrobil najvyšší súd prieskumu záver Špecializovaného trestného súdu o existencii dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Tr. por. a s týmto sa plne stotožnil. Pokiaľ ide o dôvod tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por., poukazuje sťažnostný súd nad rámec dôvodov napadnutého uznesenia na to, že obvinený F. N. nemá aktuálne na Slovensku žiadne reálne väzby. Podľa svedka D. O. pritom v čase, keď sa obvinený na jeho území v rokoch 2011 až 2015 zdržiaval a mal sa podieľať na trestnej činnosti kladenej mu za vinu, mal spoločne s obvinenými H. T., C. Z., O. F. a M. J. pravidelne utekať do Maďarska a to vždy, keď získali informáciu, že by niekto z nich mal byť zadržaný. Tieto konkrétne skutočnosti odôvodňujú reálnu obavu, že v prípade prepustenia na slobodu obvinený F. N. ujde, aby sa vyhol trestnému stíhaniu. K dôvodom tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd dodáva, že obvinený F. N. je podozrivý, že sa v rámci jednej z vetiev zločineckej skupiny „H.“ mal podieľať najmä na ekonomickej trestnej činnosti spočívajúcej v neoprávnenom uplatňovaní nárokov na vrátenie dane z pridanej hodnoty a to aj v rokoch 2012 až 2015. Teda aj v čase, keď časť ekonomickej trestnej činnosti, ktorá mala byť v rámci uvedenej zločineckej skupiny páchaná, už bola vyšetrovaná. Uvedené vyvoláva dôvodnú obavu, že v prípade prepustenia na slobodu bude obvinený v tejto trestnej činnosti pokračovať. V neposlednom rade najvyšší súd v súlade s § 76 ods. 3, veta druhá Tr. por. skúmal, či sú v posudzovanej veci splnené podmienky na predĺženie základnej sedemmesačnej lehoty trvania väzby u obvineného F. N. do 2. júla 2017. Teda či prípravné konanie nebolo možné skončiť pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov a či prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. K tomu sťažnostný súd v prvom rade uvádza, že v predmetnej veci je aktuálne vedené trestné stíhanie proti trinástim obvineným pre rozsiahlu trestnú činnosť, ktorá mala byť páchaná zločineckou skupinou od roku 2006 a ktorá zahŕňa aj viaceré obzvlášť závažné zločiny. Okrem jednotlivých obvinených bolo (podľa predloženého spisového materiálu) od vznesenia obvinenia vypočítaných viac než štyridsať svedkov, mnohí z nich vzhľadom na rozsah vyšetrovanej trestnej činnosti a vývoj dôkaznej situácie aj opakovane. Okrem toho bol zabezpečený celý rad listinných dôkazov, vrátane telekomunikačných údajov zo zaistených mobilných telefónov. Uvedené svedčí nepochybne o tom, že predmetná vec je vzhľadom na jej rozsah vecou obťažnou, ktorej vyšetrovanie nebolo možné v základnej sedemmesačnej lehote väzby v prípravnom konaní skončiť. Najvyšší súd, a nekonštatuje to v napadnutom uznesení ani prvostupňový súd, pritom nezaznamenal vo vyšetrovaní prieťahy. V tejto súvislosti treba zároveň zdôrazniť, že postup v ňom je podmienený aj priebežným vyhodnocovaním pomerne rozsiahlych výpovedí jednotlivých svedkov a obvinených. Pokiaľ ide o hrozbu, že prepustením obvineného F. N. by mohlo byť zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, treba uviesť, že táto podmienka je daná už vzhľadom na vyššie konštatované dôvody tzv. útekovej väzby. Je totiž nesporné, že ak obvinený ujde, bude náležité zistenie trestných činov a v prípade uznania viny jeho spravodlivé potrestanie prinajmenšom podstatne sťažené (§ 1 ods. 1 Tr. por.). Vychádzajúc z uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že aj tieto podmienky predĺženia lehoty trvania väzby sú u obvineného F. N. splnené. Zároveň treba uviesť, že hoci prokurátor v návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby vyššie zmienené skutočnosti osobitne nezdôraznil ako dôvody, ktoré ho viedli k záveru, že vyšetrovanie nebolo možné skončiť a že prepustením obvineného by mohlo byť prinajmenšom podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, tieto sú z jeho návrhu, hodnotiac ho ako celok, zrejmé a súd prvého stupňa pristúpil k jeho posúdeniu prepriato formalisticky, čo je neprípustné. Napokon, vzhľadom na rozsah spisového materiálu a počet obvinených, zohľadniac už len úkony potrebné na ukončenie vyšetrovania a čas potrebný na rozhodnutie prokurátora o spôsobe skončenia prípravného konania, nepovažoval najvyšší súd ním požadované predĺženie lehoty trvania väzby do 2. júla 2017 za neprimerané. Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že na podklade sťažnosti prokurátora zrušil napadnuté uznesenie vo výroku o nepredĺžení väzby a sám rozhodol tak, že väzbu obvineného F. N. predĺžil do 2. júla 2017.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.